

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/24/2018
Identifikačné číslo spisu: 8114221201
Dátum vydania rozhodnutia: 30.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8114221201.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. T., nar. X. X. XXXX, bývajúceho v U., R. XX, v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom so sídlom v Prešove, Jesenná 8, proti žalovaným 1/ U. R., nar. X. X. XXXX, bývajúcemu v U., U. P. X, 2/ A. R., nar. X. XX. XXXX, bývajúcej v U., Č. XX, 3/ J. W., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v U., U. P. X, 4/ J. Š., nar. XX. X. XXXX, bývajúcemu v U., U. P. X, 5/ I. Ľ. W., nar. XX. X. XXXX, bývajúcemu v U., U. P. X, 6/ Ľ. W., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v U., U. P. X, všetci v dovolacom konaní zastúpení spoločnosťou PALŠA a PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r. o., so sídlom v Prešove, Masarykova č. 13, IČO: 36 492 086, za ktorú koná JUDr. Patrik Paľa, advokát a konateľ, o náhradu za užívanie nehnuteľností, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12C/276/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. apríla 2017 sp. zn. 23Co/12/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovaným 1/, 2/, 3/, 4/ 5/ a 6/ náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov rozsudkom z 2. decembra 2014 č. k. 12C/276/2014-95 (v poradí druhým) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovaným peňažného plnenia titulom bezdôvodného obohatenia, resp. titulom náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva za obdobie od 23. februára 2007 do 23. februára 2009. Vychádzal zo zistenia, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXXX, k. ú. U. parc. KN XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 215 m² (nehnuteľnosť nadobudol na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený vkladovým konaním č. V XXX/XXXX), že na tomto pozemku sa nachádza bytový dom, súpisné č. XXXX, daný do užívania v roku 1973 (výstavba bola povolená rozhodnutím č. 5963/69-SI z 30. 10.1969, vydaným Odborom výstavby a vodného hospodárstva MsNV Prešov), že žalovaní sú zapísaní podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX ako vlastníci jednotlivých bytov v predmetnom bytovom dome a na tomto liste vlastníctva je poznamenané zriadenie vecného bremena k pozemku podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“). Podľa okresného súdu

žalobcom uplatnený nárok nemožno považovať za nárok z titulu bezdôvodného obohatenia, lebo žalovaní neužívajú vlastnícky mu patriacu parcelu bez právneho dôvodu; k pozemku vzniklo žalovaným právo zodpovedajúce vecnému bremenu podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. V súvislosti s otázkou náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva dospel k záveru, že v tomto prípade náhrada nemá charakter opakujúceho sa plnenia, ale je jednorazová a právo na ňu má iba ten subjekt, ktorý bol vlastníkom vecným bremenom zaťaženého pozemku v čase vzniku vecného bremena, t. j. ku dňu 1. septembra 1993, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 182/1993 Z. z. Bolo by nelogické, aby pri každej zmene vlastníctva mal nový majiteľ zaťaženého pozemku „opätovne nový nárok“ na finančnú náhradu za už vzniknuté obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom. Žalobca, ktorý nadobudol sporný pozemok do vlastníctva od predchádzajúceho vlastníka, vedel, že kupuje pozemok zastavaný a zaťažený zákonným vecným bremenom. Bolo vecou pôvodného vlastníka pozemku, či si nárok na finančnú náhradu uplatnil alebo nie, pričom tento nárok neprechádza na kupujúceho v tomto prípade žalobcu ako nového vlastníka. Žalobca sa preto nemôže ako ďalší nadobúdateľ už zaťaženého pozemku s úspechom domáhať primeranej finančnej náhrady. Opačný názor by bol v rozpore s právami vlastníka bytového domu, ktorý by v podstate nikdy nenadobudol právnu istotu pri výkone svojich práv. Pokiaľ ide o premlčanie nároku vychádzal z názoru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva je nepochybne majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Predmetné právo sa mohlo po prvý raz vykonať v deň nadobudnutia účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z., t. j. 1. 9. 1993. Trojročná všeobecná premlčacia lehota preto uplynula 1. 9. 1996. Žalobca uplatnil právo na náhradu až v roku 2007, teda po uplynutí premlčacej doby. Žalobcovi ani z tohto dôvodu nebolo možné priznať ním uplatnený nárok. S prihliadnutím na uvedené dôvody žalobe nevyhovel. Právne vec posúdil podľa ustanovenia Článku 1 ods. 4, Článku 20 ods. 1, 3, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ustanovenia § 135c ods. 3, § 15ln ods. 1, § 100 ods.1 a 2, § 101 a § 111 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 1 ods. 1 a § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. V závere svojho rozhodnutia poukázal na viaceré rozhodnutia Ústavného súdu SR, v ktorých ústavný súd rozhodoval o sťažnostiach žalobcu v obdobných veciach a v ktorých sťažnosti boli odmietnuté ako zjavne neopodstatnené. Pokiaľ žalobca odkazoval na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 70/2011 uviedol, že dôvodom zrušenia rozsudku krajského súdu citovaným nálezom bola skutočnosť, že krajský súd sa v odôvodnení nezaoberal nárokom za obmedzenie vlastníckeho práva vlastníka pozemku. Z tohto nálezu však v žiadnom prípade nemožno vyvodiť, že sťažovateľovi takýto nárok vznikol.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 27. apríla 2017 sp. zn. 23Co/12/2015 zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania, potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej a vo výroku o trovách konania rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Na zdôraznenie správnosti záverov napadnutého rozhodnutia okrem iného uviedol, že v konaní nebolo sporné, že žalobca je výlučným vlastníkom pozemku, na ktorom sa nachádza bytový dom, pričom vlastníckymi bytami v tomto bytovom dome sú žalovaní, a že na pozemku žalobcu viazne vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., z čoho vyplýva, že žalovaní neužívajú vlastníctvo žalobcu bezdôvodne, ale na základe zákonného vecného bremena. Pokiaľ sa žalobca domáha odplaty za zriadené vecné bremeno uviedol, že aj podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 73/2016 (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 14.04.2016 sp. zn. 3 Cdo 49/2014) náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniká ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, teda k 1. 9. 1993. Z predmetného ustanovenia nevyplýva ďalšiemu vlastníkovi zaťaženého pozemku právo na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckych práv. Z citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva aj to, že toto právo sa premlčiava, a to od nadobudnutia účinnosti zákona. Stotožnil sa preto so záverom súdu prvej inštancie, že žalobcom uplatnené právo je premlčané. Doplnil, že žalovanými vznesenú námietku premlčania nebolo možné v tomto prípade považovať za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ale za využitie práva, ktoré im zo zákona vyplýva na odstránenie právnej neistoty. Podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie dal odpoveď na všetky relevantné argumenty žalobcu a zaoberal sa všetkými podstatnými skutočnosťami. Vychádzajúc z týchto právnych záverov považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne a preto ho v merite veci podľa § 387 ods.

1 C. s. p. potvrdil. V súvislosti s rozhodnutím Ústavného súdu SR PL ÚS 42/2015 z 12. 10. 2016 uviedol, že nie je v tomto prípade aplikovateľné, pretože ústavný súd tu rozhodoval o protiústavnosti iných právnych predpisov (ich ustanovení), nie zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Z rozhodnutia navyše vyplýva, že nie je vylúčené, aby odplata za vzniknuté vecné bremeno bola len jednorazová. Pokiaľ ide o zamietnutie návrhu žalobcu na prerušenie konania mal za to, že podanie dovolania v inej právnej veci nie je dôvodom na prerušenie konania. K rozhodnutiu o trovách konania uviedol, že súd prvej inštancie v dôvodoch jasne nevysvetlil z čoho vychádzal, že žalovaní sú v predmetnom konaní v postavení samostatných spoločníkov. Preto postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) C. s. p. rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. Podľa dovolateľa dovolací súd doposiaľ neriešil právnu otázku (nebola zverejnená v zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR), a to: „Či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 182/1993 Z. z., má s poukazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 42/2015 z 12. 10. 2016 a uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 35/2015 z 18. 01. 2017, nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných (opakovaných) platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje“ a „či existuje nejaké ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia“. V dovolaní opätovne poukázal, tak ako v odvolaní (o. i.) na to, že žalobou sa nedomáhal jednorazovej náhrady za zriadené vecné bremeno, ale náhrady za nútené obmedzenie jeho vlastníckeho práva, a to za vymedzené časové obdobie. Súdny tak nesprávne posudzovali to, čo nebolo predmetom tohto konania, teda aj premlčanie toho, čo nebolo predmetom tohto konania. Keďže pozemok pod bytovým domom nebol vyvlastnený a ako jeho vlastník bol v žalovanom období obmedzený v jeho užívaní, má za to, že má právo požadovať od žalovaných ako spoluvlastníkov bytového domu opakované platby „primeranej náhrady" za nútené obmedzenie vlastníckeho práva v danom čase. Iný výklad by bol podľa v rozpore s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa jeho názoru vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. nepredstavuje jednorazové obmedzenie vlastníka pozemku, ale trvajúci (kontinuálny) stav. Logicky potom vlastník pozemku zaťaženého vecným bremenom má právo žiadať náhradu za každý deň, po ktorý obmedzenie jeho vlastníckeho práva existuje a premlčacia doba môže začať plynúť najskôr deň nasledujúci po každom dni, v ktorom bol vlastník obmedzený vo svojich vlastníckych právach. Nakoľko zákon neupravuje náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom ani vo forme jednorazovej náhrady a ani vo forme renty, je potom na vlastníkovi pozemku obmedzeného vecným bremenom, či sa bude domáhať rozhodnutia o jednorazovej náhrade alebo o pravidelnej rente. Uplatní sa režim čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Vlastník pozemku zaťaženého vecným bremenom sa potom môže kedykoľvek počas existencie vecného bremena domáhať nielen náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva za minulé obdobia (do rozhodnutia súdu), ale aj úpravy povinnosti platiť náhradu pro futuro, a to ako vo forme jednorazovej náhrady (pričom sa zohľadní to, čo sa vlastníkovi priznalo za minulé obdobia), tak aj vo forme renty. Namietal, že odvolací súd nedal ani len ústavne akceptovateľnú odpoveď na otázku, ako vec právne posúdil. Jeho odpoveďou bolo výslovné odmietnutie nároku žalobcu, s odkazom na zriadené vecné bremeno s tým, že finančná náhrada je jednorazová. Takýto výklad je však ústavne nekonformný a je v rozpore s inými rozhodnutiami súdov, na ktoré v konaní poukazoval (tieto sa týkali náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva a to podľa zákona č. 66/2009 Z. z.). Odvolací súd sa nevyrovnal ani s rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v totožných právnych veciach sp. zn. 2 Cdo 438/2013 a sp. zn. 6 Cdo 230/2013. Odvolací súd tak napadnutým rozhodnutím aplikoval na žalobou uplatnený nárok čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 11 ods. 4 Listiny ústavné nekonformným spôsobom a inak, ako ho aplikujú všeobecné súdy vo vyššie uvedených rozhodnutiach, resp. inak, ako ho aplikujú - posudzujú iné senáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Za

najdôležitejšie však považoval nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 42/2015 z 12. októbra 2016, v ktorom bolo (o. i.) vyslovené, že ustanovenia § 10 ods. 5 druhá, tretia a štvrtá veta, § 10 ods. 9, § 10 ods. 10 prvá a tretia veta a § 10 ods. 12 prvá, druhá a štvrtá veta zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov v rozsahu, v akom sa v týchto ustanoveniach používa slovo „jednorazová“ v slovnom spojení „primeraná jednorazová náhrada“ nie sú v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa žalobcu ak teda podľa Ústavného súdu SR nie sú v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tie ustanovenia zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v časti - v ktorej sa vlastníkom dotknutých pozemkov priznávala jednorazová náhrada za obmedzenie ich vlastníckych práv zákonným vecným bremenom, má žalobca za to, že ani v posudzovanej právnej veci nie je v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru ust. § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., resp. si odvolací súd § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., vyložil ústavne nekonformným spôsobom. Keďže právny názor ústavného súdu na meritórnu otázku ústavnosti (bod 77) - o jednorazovosti náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, je všeobecne záväzný (bod 68), má žalobca za to, že ním uplatnený nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva z dôvodu nemožnosti užívať pozemok č. 1510, na ktorom stojí stavba bytového domu vo vlastníctve žalovaných za obdobie od 23. 02. 2007 do 20. 02. 2009 (za dva roky spätne odo dňa podania žaloby), vo výške ročného úžitku, premčaná nie je. A ak teda všeobecné súdy uplatnený nárok žalobcu zamietli, došlo z ich strany k porušeniu jeho základných práv. Navrhol preto, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rovnako i rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V podaní doručenom dovolaciemu súdu 28. júna 2018 žiadal, aby senát dovolacieho súdu rozhodujúci danú vec s poukazom na iné rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 7 Cdo 26/2014 z 24. marca 2015 a sp. zn. 3 Cdo 49/2014 zo 14. apríla 2016 a na najnovšiu rozhodovaciu prax odvolacích súdov vo vzťahu k otázke náhrady za obmedzenie vlastníckych práv vlastníkov pozemkov, na ktorých viaznu zákonné vecné bremená v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. a zákona č. 639/2004 Z. z. a judikatúry ústavného súdu a jeho nález zn. PL. ÚS 42/2015 a uznesenia zn. PL. ÚS 35/2015, postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

4. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrili žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/, 5/ a 6/. Pokiaľ žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. poukázali na to, že právnu otázku, na ktorej spočíva napadnuté rozhodnutie, riešil dovolací súd už v judikáte č. 8/2016 (sp. zn. 3 Cdo 49/2014), ale aj v ďalších rozhodnutiach, od záverov ktorých sa odvolací súd prijatým rozhodnutím nijako neodklonil; práve naopak, postupoval v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Považovali rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne a zákonné. Navrhli preto dovolanie žalobcu odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť. Na odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho

súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci žalobca uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 421 C. s. p.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolaateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania.

10. V zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 C. s. p. je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia odvolacieho súdu len „právna otázka“).

11. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolaateľom. Pokiaľ dovolaateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolaateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolaateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

12. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnu otázku, ktorú dovolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolaateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

13. Žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pričom za právne otázky, ktoré dovolacím súdom doposiaľ neboli riešené považoval otázky, „či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 182/1993 Z. z., má s poukazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 42/2015 z 12. 10. 2016 a uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 35/2015 z 18. 01. 2017, nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných (opakovaných) platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje“ a „či existuje nejaké ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia“. Dovolací súd sa v rámci posudzovania prípustnosti dovolania preto najskôr zaoberal tým, či dovolaateľom takto vymedzené otázky sú relevantné v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p.

14. V preskúmvanej veci odvolací súd založil dovolaním napadnuté rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého žalobcom uplatnené právo na náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z., teda k 1. septembru 1993, akým subjektom žalobca, ako ďalší vlastník zaťaženého pozemku, nie je, a podľa ktorého došlo k jeho premlčaniu. Z uvedeného je zrejmé, že nosným (podstatným) dôvodom, pre ktorý bola žaloba žalobcu zamietnutá, je nedostatok jeho aktívnej vecnej legitímácie v tomto konaní a že právo nebolo žalobcom uplatnené v zákonom stanovenej premlčacej dobe. Otázky nastolené dovolateľom, aj keď sa odvolací súd k prvej z nich v dôvodoch rozsudku vyjadril, nevedli a ani nemohli viesť k záverom prijatým odvolacím súdom v jeho rozhodnutí. Nejde preto o také právne otázky, ktoré sú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. relevantné. Dovolanie žalobcu vo vzťahu k takto vymedzeným otázkam preto prípustné nie je.

15. Pokiaľ žalobca odôvodňuje prípustnosť dovolania tým, že právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, treba uviesť, že otázka povahy nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., subjektu, ktorému uvedené právo patrí, ako aj otázka premlčania tohto práva, t. j. otázky, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (obsahom dovolania je aj námietka nesprávneho právneho posúdenia týchto otázok), boli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené, a to už v spomínanom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zo 14. apríla 2016 sp. zn. 3 Cdo 49/2014 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR pod č. 73, ročník 2016. Predmetný judikát vyslovil právny názor, podľa ktorého právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniká ex lege jednorazovo, patrí tomu subjektu, ktorý bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona a pokiaľ tento (nezmenený) vlastník právo na náhradu za obmedzenie svojho vlastníctva neuplatní v stanovenej dobe, dochádza k jeho premlčaniu. Z predmetného ustanovenia nevyplýva ďalšiemu vlastníkovi zaťaženého pozemku právo na náhradu za akési „nové“ alebo „pretrvávajúce“ obmedzenie jeho vlastníckych práv (rovnaký právny názor bol vyslovený aj v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 26/2014). Dovolanie žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. preto prípustné nie je a nie je prípustné ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., keďže odvolací súd rozhodol v tejto veci v súlade so záverom najvyššieho súdu.

16. Napokon treba zdôrazniť, že podstatu tohto právneho názoru vysloveného najvyšším súdom považoval za „ústavne udržateľný“ aj Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu vydané vo veciach, v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili.

17. K návrhu dovolateľa na postúpenie veci veľkému senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vzhľadom na v súčasnosti rozdielnu rozhodovaciu prax, treba uviesť, že senát 6C konajúci v danej veci sa stotožňuje so závermi najvyššieho súdu vyjadrenými v judikáte R 73/2016, ako aj v jeho rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/26/2014, nemá žiaden dôvod od právneho názoru vysloveného najvyšším súdom sa odkloniť. Nejde preto o prípad, na ktorý dopadá ustanovenie § 48 ods. 1 C. s. p., kedy by trojčlenný senát bol povinný postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu.

18. Podľa dovolacieho súdu na záveroch vyslovených vo vyššie uvedených rozhodnutiach dovolacieho súdu nič nemení ani nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. októbra 2016 sp. zn. PL. ÚS 42/2015 (týmto nálezhom bolo rozhodnuté, že ustanovenia § 10 ods. 5 druhá, tretia a štvrtá veta, § 10 ods. 9, § 10 ods. 10 prvá a tretia veta a § 10 ods. 12 prvá, druhá a štvrtá veta zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov v rozsahu, v akom sa v týchto ustanoveniach používa slovo „jednorazová“ v slovnom spojení „primeraná jednorazová náhrada“, nie sú v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Označený nález, na ktorý dovolateľ poukazuje, zjavne nesúvisí s právnou problematikou riešenou súdmi v tomto konaní, čo je zrejmé aj z predchádzajúcej rozhodovacej činnosti

ústavného súdu o sťažnostiach žalobcu. Zákon o tepelnej energetike upravuje úplne odlišné právne vzťahy medzi subjektmi v inom právnom postavení a má iný cieľ a účel ako zákon o vlastníctve bytov, ktorý v praxi naplňa okrem iných aj sociálne práva občanov garantované Ústavou SR a Dohovorom. Riešenie stretu vlastníckych práv podľa bytového zákona nespočíva v potrebe verejného záujmu, ale v ochrane totožných základných práv jednotlivcov na naplnení práva na pokojné užívanie majetku strán sporu, navyše u žalovaných s ústavou garantovanými sociálnymi právami, najmä právom na bývanie. Subjekty vstupujúce do vzájomných právnych vzťahov podľa zákona o tepelnej energetike, čo posudzoval v žalobcom označenom prípade ústavný súd, realizujú zjavne iné ústavou garantované práva, ako je to v tomto prípade. Navyše, ústavný súd v prípade zákona o tepelnej energetike neriešil všeobecnú, či generálnu otázku; posudzoval a rozhodol len o ústavnosti konkrétnej právnej normy, čo ústavný súd zreteľne vyjadril vo výroku daného nálezu.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na uvedené v bodoch 12. až 16. uznesenia, dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c) C. s. p.

20. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovaným úspešným v dovolacom konaní priznal ich plnú náhradu, a to uložením povinnosti žalobcovi zaplatiť náhradu týchto trov s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 C. s. p.).

21. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.